

BAB 5 PERJALANAN URUSAN

BAHAGIAN A KEHENDAK-KEHENDAK UMUM

5.01 Standard pengendalian

Sesebuah Organisasi Peserta dan Orang Berdaftar mesti, dalam mengendalikan perniagaan Organisasi Peserta:

- (a) patuh kepada prinsip adil dan saksama dan bertindak dengan kemahiran, ketelitian dan ketekunan yang wajar dengan memberikan perhatian yang sewajarnya terhadap integriti pasaran;
- (b) bukan melalui apa-apa tindakan atau peninggalan melakukan apa-apa sahaja yang boleh menyebabkan atau mendatangkan kesan terhadap pasaran sehingga tidak teratur dan adil.

[Rujuk Arahan No. 5-001]

5.02 Konflik kepentingan dan pengurusan risiko

Sesebuah Organisasi Peserta hendaklah mempunyai susunan yang memadai untuk menguruskan:

- (a) semua konflik kepentingan yang mungkin timbul dalam pelaksanaan perniagaan Organisasi Peserta; dan
- (b) semua risiko yang mungkin timbul dalam pelaksanaan perniagaan Organisasi Peserta.

[Rujuk Arahan No. 5-001]

5.03 Struktur, kawalan dalaman, polisi dan prosedur

- (1) Sesebuah Organisasi Peserta mesti mempunyai struktur, kawalan dalaman dan polisi dan prosedur bertulis yang digubal untuk:
 - (a) memudahkan penyeliaan aktiviti dan pengendalian perniagaan Organisasi Peserta dan pelaksanaan Orang Berdaftar, pekerja-pekerja dan ejen-ejen Organisasi Peserta;
 - (b) mengenal pasti, memantau dan menguruskan konflik kepentingan dan risiko yang mungkin timbul dalam pelaksanaan perniagaan Organisasi Peserta;
 - (c) mencapai pematuhan dengan Kaedah-kaedah, Arahan-arahan dan Undang-undang Sekuriti; dan
 - (d) menyediakan perlindungan pelabur.

(dirujuk secara bersama dalam Kaedah-kaedah ini sebagai “Polisi dan Prosedur”).

[Rujuk Arahan No. 5-001]

- (2) Sesebuah Organisasi Peserta mesti mempertimbangkan semua faktor yang relevan dalam menentukan kecukupan dan keberkesanan Polisi dan Prosedur termasuklah:

- (a) saiz perniagaan Organisasi Peserta;
 - (b) kedudukan kewangan Organisasi Peserta;
 - (c) kepelbagaian operasi;
 - (d) jumlah, saiz dan kekerapan transaksi;
 - (e) tahap risiko yang berkaitan dengan setiap bidang operasi; dan
 - (f) jumlah kawalan oleh pengurusan kanan Organisasi Peserta bagi operasi hari ke hari.
- (3) Sesebuah Organisasi Peserta mesti mendokumenkan dengan betul dan sentiasa menyemak semula dan mengemas kini Polisi dan Prosedur Organisasi Peserta dengan mengambil kira apa-apa perubahan yang boleh berlaku dalam keperluan pengawalseliaan.
- (4) Sesebuah Organisasi Peserta mesti menyebarkan dengan betul dan menerapkan dengan berkesan dan menguatkuasakan Polisi dan Prosedur dalam Organisasi Peserta, dan apa-apa pengemaskinian terhadap Polisi dan Prosedur sedemikian.

[Rujuk Arahan-arahan No. 5-002 and 5.03-001]

5.04 Rekod

- (1) Sesebuah Organisasi Peserta mesti menyimpan rekod yang tersusun bagi membuktikan pematuhan terhadap keperluan-keperluan dalam Kaedah-kaedah ini, dan apabila dikehendaki dengan jelas di bawah mana-mana peruntukan Kaedah-kaedah atau Arahan-arahan ini.

[Rujuk Arahan No. 5-001]

- (2) Rekod yang ditentukan di bawah Kaedah 5.04(1) mestimestilah disenggarakan oleh Organisasi Peserta selama tempoh yang ditentukan di bawah undang-undang relevan di Malaysia atau dengan ketiadaan undang-undang sedemikian, bagi tempoh tidak kurang dari tujuh (7) tahun.

5.05 Tempat perniagaan

Sesebuah Organisasi Peserta mesti mempunyai:

- (a) tempat perniagaan yang dilengkapi dengan mencukupi dan teratur untuk pengendalian perniagaan Organisasi Peserta; dan
- (b) susunan keselamatan dan kecemasan yang mencukupi untuk pengendalian perniagaan berterusan dengan gangguan minimum.

[Rujuk Arahan No. 5.05-001]

5.06 Pengiklanan

Pengiklanan atau publisiti sesebuah Organisasi Peserta yang berkaitan dengan perniagaan Organisasi Peserta mestimestilah:

- (a) tepat dan tidak mengelirukan atau kabur;
- (b) tidak mengandungi tuntutan yang tidak boleh disahkan;

- (c) tidak berkecenderungan membawa nama buruk kepada Bursa atau Perbadanan Berkaitan dengan Bursa atau mana-mana Organisasi Peserta lain; dan
- (d) mengandungi pernyataan pendedahan risiko yang mencukupi.

5.07 Komunikasi dalam Organisasi Peserta

Sesebuah Organisasi Peserta mesti dengan serta-merta menyebarkan Kaedah-kaedah, Arahan-arahan dan keperluan-keperluan yang Bursa dan Suruhanjaya keluarkan kepada semua Orang Berdaftar bagi Organisasi Peserta dan pekerja yang relevan.

5.08 Pertikaian

- (1) Apa-apa pertikaian antara pihak-pihak yang dirujuk dalam Kaedah 5.08(7) ini boleh dibawa kepada Bursa, melalui notis bertulis oleh mana-mana pihak dalam pertikaian ("Notis Pertikaian").
- (2) Pihak-pihak dalam pertikaian yang diberitahu kepada Bursa di bawah Kaedah 5.08(1) mestilah tidak menggunakan tribunal luar atau mahkamah undang-undang untuk penentuan bagi pertikaian sedemikian dalam masa 30 hari dari tarikh penerimaan Notis Pertikaian daripada Bursa.
- (3) Jika tiada maklum balas daripada Bursa dalam masa 30 hari dari tarikh penerimaan Notis Pertikaian daripada Bursa, pihak-pihak dalam pertikaian ini boleh menggunakan tribunal luar atau mahkamah undang-undang untuk menentukan pertikaian sedemikian.
- (4) Jika Bursa memilih untuk bertindak dalam mana-mana pertikaian sedemikian, Bursa akan memberitahu pihak tersebut atau pihak-pihak dalam pertikaian dalam masa 30 hari dari tarikh penerimaan Notis Pertikaian daripada Bursa.
- (5) Apabila bertindak dalam mana-mana pertikaian, Bursa boleh melantik sama ada satu (1) atau (3) penimbang tara untuk menghakimkan pertikaian jika pihak-pihak dalam pertikaian gagal mencapai persetujuan untuk penyelesaian perkara yang dipertikaikan.
- (6) Mana-mana penimbang tara yang dilantik oleh Bursa di bawah Kaedah 5.08(5) akan menghakimkan perkara yang dipertikaikan menurut peruntukan Akta Timbang Tara 2005. Award oleh penimbang tara sedemikian adalah muktamad dan mengikat ke atas pihak-pihak dalam pertikaian tersebut.
- (7) Untuk tujuan Kaedah 5.08 ini:
 - (a) "pertikaian" bermaksud suatu pertikaian yang timbul daripada mana-mana perkara yang dikawal oleh Kaedah-kaedah atau Arahan-arahan ini, antara atau melibatkan:
 - (i) Peserta-peserta Pasaran; atau
 - (ii) Peserta-peserta Pasaran dengan Bursa.
 - (b) "Peserta-peserta Pasaran" bermaksud Organisasi Peserta, Wakil Peniaga atau kedua-duanya.

5.09 Pernyataan, maklumat dan laporan kepada Bursa

- (1) Sesebuah Organisasi Peserta dan Orang Berdaftar mestimemastikan bahawa apa-apa pernyataan, maklumat atau dokumen yang diserahkan kepada Bursa sama ada sebelum atau

selepas pendaftaran sebagai sebuah Organisasi Peserta atau Orang Berdaftar berkaitan dengan mana-mana perkara di bawah Kaedah-kaedah atau Arahan-arahan ini adalah:

- (a) jelas, tidak kabur dan tepat;
 - (b) tidak terdapat ketinggalan yang material; dan
 - (c) tidak palsu atau mengelirukan.
- (2) Jika apa-apa pernyataan, maklumat atau dokumen yang diterima oleh Bursa daripada atau bagi pihak Organisasi Peserta atau Orang Berdaftar melanggar keperluan-keperluan dalam Kaedah 5.09(1), Organisasi Peserta dan Orang Berdaftar yang relevan akan dipertanggungjawabkan terhadap pelanggaran sedemikian, tanpa mengambil kira bahawa apa-apa pernyataan, maklumat atau dokumen tersebut ditandatangani atau diserahkan oleh seseorang selain daripada Orang Berdaftar tersebut.
- (3) Sesebuah Organisasi Peserta atau Orang Berdaftar tidak melakukan pelanggaran Kaedah 5.09(1) di atas jika Organisasi Peserta atau Orang Berdaftar boleh membuktikan bahawa:-
- (a) semua enkuri yang munasabah dalam keadaan tersebut telah dibuat; dan
 - (b) selepas membuat enkuri sedemikian, Organisasi Peserta atau Orang Berdaftar yang relevan mempunyai alasan yang munasabah dan boleh dipercayai, sehingga semasa pengemukaan, penyerahan atau pendedahan pernyataan, maklumat atau dokumen kepada Bursa, bahawa pernyataan, maklumat atau dokumen sememangnya memenuhi keperluan-keperluan Kaedah 5.09(1).
- (4) Sesebuah Organisasi Peserta atau Orang Berdaftar mesti dengan serta-merta memberitahu Bursa jika Organisasi Peserta atau Orang Berdaftar menyedari bahawa apa-apa pernyataan, maklumat atau dokumen yang diberikan kepada Bursa mungkin tidak memenuhi syarat Kaedah 5.09(1).

5.10 Mata Wang

- (1) Melainkan dinyatakan sebaliknya, semua Kaedah-kaedah yang mempunyai rujukan kepada nilai RM yang berkaitan dengan transaksi dalam sekuriti, akan juga terpakai bagi semua transaksi dalam sekuriti yang didominasi dalam mata wang asing. Bagi memakai Kaedah-kaedah ini, nilai mata wang asing mesti ditukarkan kepada nilai RM.
- (2) Melainkan dinyatakan sebaliknya, semua wang yang kena dibayar kepada Organisasi Peserta daripada Bursa atau daripada Organisasi Peserta kepada Bursa menurut Kaedah-kaedah atau Arahan-arahan ini adalah dalam RM termasuklah apabila wang yang kena dibayar berkaitan dengan transaksi dalam sekuriti didominasi dalam mata wang asing.

5.11 Pengasingan Sekuriti Pelanggan

Sesebuah Organisasi Peserta mesti memastikan bahawa semua sekuriti yang dimiliki oleh Pelanggan yang dipegang dalam jagaan selamat menurut perkhidmatan kustodi yang diberikan oleh Organisasi Peserta, adalah dipegang oleh syarikat penamanya yang merupakan anak syarikat milik penuh dan Nomini Diberi Kuasa menurut Kaedah-kaedah Depositori.

[Baki halaman ini sengaja dibiarkan kosong]

BAHAGIAN B SUMBER

5.12 Prestasi aktiviti perniagaan yang betul

- (1) Sesebuah Organisasi Peserta mesti mempunyai sumber yang mencukupi dan berkesan bagi prestasi aktiviti perniagaan yang betul bagi Organisasi Peserta.
- (2) Sesebuah Organisasi Peserta bertanggungjawab terhadap kualiti, kebolehpercayaan, dan integriti semua sistem yang digunakan oleh Organisasi Peserta dalam perniagaan Organisasi Peserta dalam sekuriti di pasaran saham Bursa.

5.13 Kakitangan

Sesebuah Organisasi Peserta mesti hanya menggaji atau melibatkan Orang Berdaftar, kakitangan dan ejen yang sesuai dan betul dengan kemahiran dan pengalaman yang sesuai berkaitan dengan kedudukan dan tanggungjawab yang dipegang mereka.

[Rujuk Arahan No.5-001]

5.14 Kerani Perdagangan

- (1) Sesebuah Organisasi Peserta atau Wakil Peniaga boleh melantik seorang Kerani Perdagangan untuk membantu Organisasi Peserta atau Wakil Peniaga memasukkan pesanan ke dalam ATS dan menjalankan tugas pentadbiran dan perkeranian.
- (2) Sesebuah Organisasi Peserta dan Wakil Peniaga yang melantik Kerani Dagangan mesti memastikan Kerani Pergangan tersebut:
 - (a) tidak mewakilkan diri sendiri sebagai Wakil Peniaga atau menjalankan fungsi Wakil Peniaga;
 - (b) mengamalkan sikap profesional, standard integriti dan urus niaga yang adil;
 - (c) menerapkan kemahiran, jagaan dan usaha yang betul; dan
 - (d) bertindak dengan jujur dan untuk kepentingan Pelanggan dan Organisasi Peserta.
- (3) Sesebuah Organisasi Peserta mesti menyimpan rekod setiap Kerani Perdagangan yang dilantik atau dilibatkan oleh Organisasi Peserta atau Wakil Peniaga.
- (4) Sesebuah Organisasi Peserta dan Wakil Peniaga yang melantik Kerani Perdagangan bertanggungjawab terhadap semua perbuatan dan peninggalan oleh Kerani Perdagangan.

[Baki halaman ini sengaja dibiarkan kosong]

BAHAGIAN C KLIEN

5.15 Maklumat Pelanggan dan pembukaan akaun Pelanggan

- (1) Sebelum sesebuah Organisasi Peserta membuka akaun dagangan untuk Pelanggan, Organisasi Peserta mestilah:
- (a) mendapatkan semua maklumat yang penting tentang Pelanggan, yang relevan dengan perkhidmatan yang hendak diberikan; dan
 - (b) mengesahkan identiti Pelanggan dan ketulenan permohonan untuk membuka satu akaun dagangan dengan Organisasi Peserta.

[Rujuk Arahan-arahan No. 5-001 and 5.15-001]

- (2) Jika Pelanggan menjelaskan bahawa Pelanggan berdagang bagi pihak orang yang lain, Organisasi Peserta boleh membuka akaun dagangan untuk Pelanggan hanya jika:
- (a) Pelanggan ialah Nombi Diberi Kuasa atau Nombi Diberi Kuasa Dikecualikan, dan
 - (b) Organisasi Peserta membawa kepada perhatian Pelanggan, akan obligasi Pelanggan di bawah Kaedah 5.15(8).

[Rujuk Arahan No. 5.15-001]

- (3) Sesebuah Organisasi Peserta mestilah membuat satu perjanjian bertulis dengan Pelanggan. Perjanjian bertulis ini mestilah menyatakan terma dan syarat bagi pengendalian akaun dagangan Pelanggan dan mestilah termasuk obligasi Pelanggan untuk mematuhi Kaedah-kaedah dan Arahan-arahan ini, sama ada Kaedah-kaedah dan Arahan-arahan ini terpakai secara langsung atau tak langsung terhadap Pelanggan.
- (4) Sesebuah Organisasi Peserta mesti merekodkan dan menyenggara maklumat relevan yang terkini tentang Pelanggan Organisasi Peserta, akaun dagangan mereka dan dagangan yang dilaksanakan dalam akaun dagangan mereka. Untuk mengelakkan keraguan, dagangan yang dilaksanakan dalam akaun dagangan Pelanggan menurut Kaedah ini termasuklah dagangan yang dilaksanakan di pasaran saham Bursa atau Bursa Saham Yang Diikiraf.

[Rujuk Arahan No. 5-001]

- (5) Sesebuah Organisasi Peserta mesti dengan jelas mengenal pasti Akaun Sekuriti di mana sekuriti yang muncul daripada semua urus niaga dalam akaun dagangan mesti dikreditkan ke dalam atau didebitkan daripada akaun tersebut.
- (6) Sesebuah Organisasi Peserta mesti mendapatkan pengesahan dan aku janji bertulis Pelanggan bahawa Pemilik Benefisial sekuriti dalam akaun dagangan dan Akaun Sekuriti adalah sama melainkan Pelanggan ialah Pemunya Benefisial sekuriti dalam akaun dagangan dan Akaun Sekuriti tersebut.
- (7) Jika pemegang Akaun Sekuriti bukanlah Pelanggan tersebut, Organisasi Peserta mesti mendapatkan daripada Pelanggan, kebenaran dan keizinan bertulis daripada pemegang Akaun Sekuriti yang membenarkan perkara yang berikut:
- (a) melaksanakan apa-apa kemasukan ke dalam Akaun Sekuriti yang timbul daripada apa-apa dagangan yang dilaksanakan dalam akaun dagangan Pelanggan; dan
 - (b) pelaksanaan apa-apa hak oleh Organisasi Peserta, Bursa atau Pusat Penjelasan bagi sekuriti yang dipegang dalam Akaun Sekuriti, yang timbul daripada apa-apa dagangan yang dilaksanakan dalam akaun dagangan Pelanggan.

- (8) Jika diminta oleh Bursa, Organisasi Peserta mesti meminta Pelanggan untuk mendedahkan (dan Pelanggan mesti mendedahkan) maklumat dan dokumen yang berkaitan dengan apa-apa urus niaga dalam sekuriti yang berkaitan dengan akaun dagangan Pelanggan.
- (9) Maklumat yang dirujuk dalam Kaedah 5.15(8) termasuklah, maklumat sama ada dalam apa-apa urus niaga dalam akaun dagangan Pelanggan adalah dijalankan bagi pihak orang lain dan dalam keadaan sedemikian, nama, dan butiran mencukupi diperlukan untuk mengenal pasti orang sedemikian. Jika orang tersebut bukan Pemilik Benefisial sekuriti, Pelanggan mesti juga dikehendaki untuk mendapatkan butiran Pemilik Benefisial bagi sekuriti tersebut.

5.16 Berurus niaga dengan Pelanggan

- (1) Sesebuah Organisasi Peserta dan Orang Berdaftar mesti bertindak:
 - (a) dengan kemahiran, ketelitian dan ketekunan yang wajar;
 - (b) jujur dan adil; dan
 - (c) demi kepentingan Pelanggan Organisasi Peserta.

[Rujuk Arahan-arahan No. 4-001 and 5-001]

- (2) Sesebuah Organisasi Peserta dan Orang Berdaftar mesti membuat pendedahan yang mencukupi bagi risiko, faedah dan konflik kepentingan kepada Pelanggan dalam Organisasi Peserta dan urus niaga Orang Berdaftar dengan Pelanggan.

[Rujuk Arahan-arahan No. 5-001 and 5-002]

- (3) Sesebuah Organisasi Peserta mesti mengemukakan semua komunikasi dan dokumen berkaitan dengan urusan Pelanggan terus kepada Pelanggan melainkan Pelanggan telah memberikan kebenaran secara bertulis bagi komunikasi dan dokumen tersebut dihantar kepada pihak ketiga.
- (4) Sesebuah Organisasi Peserta mesti bertanggungjawab terhadap dan melindungi aset Pelanggan dengan mencukupi.

[Rujuk Arahan No. 5-001]

- (5) Sesebuah Organisasi Peserta mesti, berkaitan dengan aduan daripada Pelanggan (sama ada bertulis atau sebaliknya), yang berkaitan dengan perniagaan Organisasi Peserta:
 - (a) menangani aduan tepat pada masanya dan dalam cara yang sesuai; dan
 - (b) mengambil langkah untuk menyiasat dan bertindak balas dengan serta-merta terhadap aduan tersebut.

[Rujuk Arahan No. 5-001]

- (6) Sesebuah Organisasi Peserta dan Orang Berdaftar mesti melindungi kerahsiaan maklumat Pelanggan yang ada dalam simpanan Organisasi Peserta melainkan:
 - (a) Pelanggan membenarkan pendedahan maklumat secara bertulis;
 - (b) undang-undang menghendaki pendedahan maklumat tersebut;
 - (c) Bursa atau mana-mana badan atau pihak berkuasa relevan yang lain (sama ada di dalam atau di luar Malaysia) memerlukan pendedahan maklumat tersebut;

- (d) maklumat sudah tersedia untuk pihak awam; atau
 - (e) maklumat tersebut adalah dalam bentuk ringkasan atau himpunan maklumat yang dinyatakan dalam cara tertentu yang tidak membolehkan maklumat berkaitan dengan mana-mana Pelanggan tertentu dipastikan daripada maklumat tersebut.
- (7) Bursa boleh mengarahkan sesebuah Organisasi Peserta mengelakkan daripada berdagang untuk mana-mana Pelanggan dalam mana-mana keadaan yang berikut:
- (a) berkaitan dengan suatu permintaan yang dibuat di bawah Kaedah 5.15(8), sehinggalah maklumat dan dokumen yang diminta telah diberikan oleh Pelanggan atau apabila Pelanggan enggan memberikan perkara yang sama; atau
 - (b) sekiranya suatu perbuatan atau peninggalan oleh Pelanggan berkaitan dengan atau yang timbul daripada apa-apa transaksi dalam sekuriti menyebabkan, membantu atau memudahkan berlakunya pelanggaran Kaedah-kaedah atau Arahan-arahan ini.

5.16A Akaun Budi Bicara

Apabila mengendalikan Akaun Budi Bicara, sebuah Organisasi Peserta atau Wakil Peniaga mesti mematuhi yang berikut:

- (a) Garis Panduan berkenaan dengan Perjalanan Pasaran dan Amalan Perniagaan bagi Syarikat Pembrokeran Saham dan Wakil Berlesen; dan
- (b) kehendak-kehendak Bursa yang ditentukan yang berkaitan dengan Akaun Budi Bicara.

(Rujuk Arahan-arahan No. 2.01 (2)-006, 3.36-001 dan 5-001).

[Baki halaman ini sengaja dibiarkan kosong]

BAHAGIAN D PENYUMBERLUARAN

5.17 Pengaturan untuk Penyumberluaran

- (1) Sesebuah Organisasi Peserta yang menyumberluarkan fungsinya mesti mematuhi Kaedah-kaedah ini, Buku Panduan Pelesenan Suruhanjaya dan apa-apa Arahan-arahan yang mungkin dikeluarkan oleh Bursa tentang perkara ini.
- (2) Sesebuah Organisasi Peserta mesti memastikan yang penyedia perkhidmatan mematuhi Kaedah-kaedah yang terpakai bagi fungsi yang disumberluarkan dalam cara sebagaimana yang dikehendaki oleh Organisasi Peserta.
- (3) Sesebuah Organisasi Peserta terus bertanggungjawab bagi semua fungsi yang disumberluarkan dan akan dipertanggungjawabkan terhadap apa-apa perbuatan dan peninggalan di pihak penyedia perkhidmatan yang mengakibatkan pelanggaran Kaedah-kaedah ini.

5.18 Bank Pelaburan

Kaedah 5.17 tidak terpakai bagi Bank Pelaburan.

[Baki halaman ini sengaja dibiarkan kosong]

BAHAGIAN E KEPERLUAN INSURANS

5.19 Keperluan untuk mengambil polisi insurans

- (1) Sesebuah Organisasi Peserta mesti mengambil dan menyenggara pada sepanjang masa suatu polisi insurans yang memadai setelah mengambil kira:
 - (a) sifat dan tahap perniagaan Organisasi Peserta sebagaimana yang dibenarkan di bawah Lesen Perkhidmatan Pasaran Saham dan polisi Suruhanjaya, bagi aktiviti yang dibenarkan untuk syarikat broker saham, yang terkandung dalam Buku Panduan Pelesenan Suruhanjaya; dan
 - (b) tanggungjawab dan risiko yang diambil atau yang boleh diambil oleh Organisasi Peserta berkaitan dengan aktiviti sedemikian.
- (2) Sesebuah Organisasi Peserta boleh menyenggara polisi insurans di atas di Peringkat Kumpulan.
- (3) Sesebuah Organisasi Peserta mesti memberitahu Bursa bahawa polisi insurans telah disediakan.

[Rujuk Arahān No. 5-001]

5.20 Pemberitahuan tuntutan

Sesebuah Organisasi Peserta mesti memberitahu Bursa akan apa-apa tuntutan atau tuntutan berpotensi terhadap polisi insurans yang dirujuk dalam Kaedah 5.19(1) dalam masa dua (2) Hari Pasaran dari tarikh Organisasi Peserta menyedari akan tuntutan atau tuntutan yang berpotensi tersebut.

[Bab tamat]